

Kreácia Kratochuína

ŽLTÉ L'ALIE

Kreácia Kratochvílna

ŽLTÉ L'ALIE

**Detektívna kancelária ENIGMA, prípad
druhý**

PRÍPAD DRUHÝ: ŽLTÉ ĽALIE

KAPITOLA PRVÁ: DUCHOVIA MINULOSTI	4
KAPITOLA DRUHÁ: DUŠIČKY	27
KAPITOLA TRETIA: DUCH PRÍTOMNOSTI	67
KAPITOLA ŠTVRTÁ: DUŠA RODINY	111
KAPITOLA PIATA: POKOJ V DUŠI	153
KAPITOLA ŠIESTA: DUCH BUDÚCNOSTI	197
COPYRIGHT:	217

KAPITOLA PRVÁ: DUCHOVIA MINULOSTI

Dieťa môže mať asi tri roky. Chlapec, usudzujem podľa zväčša modrého oblečenia. Nepoznám ho. Gumáčky zablatené, na zadku tiež fl'ak, pravdepodobne od nedávneho pádu. Blato ešte nestihlo zaschnúť. Pršiplášť nemá, no vetrovka nie je skrz-naskrz premočená, takže ho sem museli priviezť. I tak stihol vyrobiť ten fl'ak. Od parkoviska to nie je d'aleko, asi sa vyšmykol matke a aj na krátkom úseku došlo k tejto nehode. Pod nosom mu narastá hlienová oblačnosť. Bublinky pribúdajú a zväčšujú sa s'ta mračná pred búrkou. Matku to nezaujíma. Bojuje s pánom Košťálom.

„To decko mi dnu neťahajte, kým jeho vzhl'ad nezodpovedá kultúrnemu čitateľovi!“ vrieska na ňu vedľa skriniek pri vchode.

„Veď to decko ani nevie čítať!“ opätuje ona pal'bu v rovnakej kadencii.

„No prosím, analfabet! A istotne bez čitateľského preukazu! Ale mne ho sem neprepašujete.“

„Vám tu načisto zmäkol mozog! A kam ho mám odložiť, kým si vyberiem knihy? Čo tu máte detský kútik s dozorom?“ Neviem, prečo v tejto chvíli hľadá mojím smerom.

Jedna vec sa za tie roky nezmenila. Špina, vlhkosť, nekultúrnosť a deti to nemali ľahké, ak chceli vojsť do svätostánku mestskej knižnice, kde pevnou rukou vládol pán Košťál. Stále som nenadobudol istotu v tom, či je to dokonalý diktátor, svätec, pustovník alebo inkvizítor. Možno všetko v jednom.

„Som si istý, že ak odložíme tie gumáčky a nebudeme si nikam sadieť s tým flákom na zadočku, pán Košťál prižmúri oko a vy si môžete v pokoji vybrať zopár literárnych diel ideálnych na skrátenie sychravých jesenných večerov,“ navrhujem pani matke-čitateľke. Nebol som však pripravený na agresívny protiútok.

„Máte dojem, že pri malom dieťati neviem, čo s voľným časom?“

„Prepáčte, trochu ma mätiete, lebo podľa vašich záznamov si zakaždým požičiavate aspoň päť-šesť kníh...,“ nakukol som rýchlo do našej kartotéky.

Ošíva sa, kým mi odpovie: „To je taká dymová clona. Keď večer uloží malého a doupratujem byt, tvárim sa, že čítam, kým manžel príde do spálne.“

Nadvihol som mierne obočie na znak prekvapenia, čo je také neobvyklé na čítaní pred spaním, ale tiež aby som jej dal najavo, že očakávam pokračovanie príbehu. Nedochádzam totiž k definitívnemu záveru, kam asi smeruje jej kľúčujúce vysvetľovanie.

„On trávi večery pred televízorom alebo v krčme. Kým príde za mnou, mám trochu času na to, aby som sa tvárila, že som zaspala pri čítaní. Teda... Veľakrát sa tváriť ani nemusím... Len z času na čas treba nutne zmeniť knihu a prehodiť záložku na inú stranu, aby to nevyzeralo podozrivo.“

Ženy sú vynaliezavé konšpirátorky. Všetka česť aj tejto dáme stojacej predo mnou, brániacej svoje právo na čítanie-nečítanie a vodenie ufúľaných ratolestí do knižnice. Ale prečo bola donútená k vyššie opísanému úskoku, to mi stále uniká. Nemusel som sa preto priveľmi premáhať, aby som teraz vylúčil ten najstupídnejší výraz v tvári, dávajúci jasne na známosť, ako nesmierne vzdialený som pointe jej rozprávania.

Ženy našťastie chápu aj tie veci, ktoré mužom neraz unikajú. Aj táto pochopila, že jej výsluch nie je považovaný za ukončený.

„Viete, čo je posledná vec, po ktorej túžim po dni naháňania sa za touto neriadenou strelou?“ a posunkom hlavy ukazuje na syna. „Plnenie si manželských povinností!“

„A je to tu!“ vyštekol pán Košťál spoza niektorej zo vzdialených políc. „Neuspokojivý sexuálny život. Myslíte si, že keď trpíte vy, musia trpieť všetci? Aj moja knižnica?“

Mamička do mňa zabodáva rezignovaný pohľad: „Jemu načisto hrabe. Robte s ním niečo. Zatvorte ho do Kolčian. Ožerte ho. Nájdite mu ženu. To je úplne jedno, len mu zaplňte tú zmagorenú starú gebuľu niečím iným ako jeho knižkami.“

Zaujímavé podnety má táto žienka domáca. Možno napokon predsa len číta viac, než nám tu priznáva. Môžbyť práve laicky popísala overené spôsoby, ako mužovu pozornosť odvrátiť od jeho vášne. Zbavte ho slobody. Zbavte ho jasného úsudku, prenikavej mysle. Nahrad'te vášeň modlou – ženou. Všetky vyššie popísané metódy nás môžu zraziť na úplné dno, alebo naopak podnietiť k neuveriteľným činom, prekonávajúc seba samých. Súdiac podľa neutíchajúceho plameňa sálajúceho z očí pána Košťála zakaždým, keď sa jeho myseľ zaoberá literatúrou, neodvažujem sa ani predstaviť si silu potrebnú na odvrátenie jeho pozornosti iným smerom. Akoby ste chceli Dunaju rozkázať, aby zo dňa na deň tiekol proti prúdu. Desí ma predstava toho, čo by eventuálne nahradilo vášeň ku knihám, aká mocná by tá nová modla musela byť – a čo by spôsobila. Ako ten Dunaj, tečúci hore korytom. Prírodná katastrofa, milióny hektolitrov vody valiacej sa v ústrety svojmu prameňu, zdroju, počiatku. A za nimi hádam aj celé Čierne more. To je pán Košťál zbavený kníh. Ako tak domýšľam teóriu mladej mamičky do dôsledkov, nehodlám to riskovať.

Medzitým sa veľkňaz mestskej knižnice vyšuchtal spoza regálov a s posvätnou úctou podáva mamičke-čitateľke zopár kníh: „Nate! Ak sa niekedy odhodláte reálne tie knihy čítať, budete potrebovať inšpiráciu do života.“ A spokojne sa poberá preč, vedomý si toho, že týmto ústretovým gestom odvrátil hrozbu chlapčat'a pobehujúceho v zablatených gumákoch po jeho svätyni. Teda... Ústretovým ako ústretovým... Nemohol som si nevšimnúť, že na hromádke kníh trónili diela ako Ema Bovary či Anna Karenina. Pekná to inšpirácia!

Než dôjde k ďalším osobným invektívam, iniciatívne zaevidujem nedobrovoľne vypožičané knihy do systému, keď sa zrazu dvere rozletia a dnu vchádza ktosi, koho by ešte pred rokom a pol do knižnice nedostali ani v narkóze.

„Čau, drbo, dokedy tu tvrneš? Šak nám zavrú šenk s tú твоjú drbnutú kofolú.“ Peter ma prišiel vyzdvihnúť z práce. Vzápätí potiahne sopeľ ako správny krčmový štamgast a upriamuje pozornosť na mladú mamičku zberajúcu sa späť k autu. „A tuto paňulka sa nepridá?“

„Nie, nepridá!“ vyštekne pán Košťál. Ani som nepostrehol, kedy sa vynoril z archívu. „Paňulka sa snaží zbaviť sexuchtivého chlapa, nie nabaliť si ho.“

Nato už viditeľne červená v tvári – a hanbou to nie je – spúšťa protiútok aj inkriminovaná osoba: „Džentlmeni, mohli by ste prestať používať nevhodné slová v prítomnosti môjho dieťaťa? A vy si kúpte poriadnu vreckovku, inak si nenabalíte ani zemiaky v supermarkete!“

Voda na Petrov mlyn, tieto slová. „Ale jaká je ostrá, cica! Já také velice lúbim. Jako ten džentlmen nevím, či bola urážka, ale šak nevadí. Sa udelí pardón paňulke, aby som sa honosne vyjádreu.“ Veľmi významne sa na mňa pozerá: „Vidíš, Rolo, a si si mysleu, že ja nikdaj nebudem vyprávať jak študivaní chuji.“ Treba dodať, že

znechutenie mladej mamičky v tejto chvíli dosahuje maximum? „Ale moja zlatá, správny chlap musí vedieť správne potáhnúť sopol. Šak aj váš malý jak intenzívne trénuje čil, ne?“ Chlapčekova tvárička vykazuje stopy zúfaleho boja proti invázii hlienov. „Ani té slovíčka netreba kontrolovať moc. Šak dočkajte, keď vám donese novinky ze škôlky. Budete čumeť, jak sa tam decká vyprávajú. Si len vy myslíte, jakých andélikov si chováte doma. Ale šak tak treba! Nach z nich vyrastú poránni chlapi, ne té ťažko identifikovateľné tvory, čo vypadajú jak baby, ale bradu majú po ko... jako po kolená som steu povedať. Aj čil som videu partičku takých na pive, a to som si dočilku mysleu, že najväčší exot tam je Rolo s kofolú.“ Bol by ešte nezadržateľne pokračoval niekoľko minút oboznamujúc svet s jeho pohľadom na mladú generáciu mužskej populácie, keby jeho zrak nepadol na knihy v náručí jeho nedobrovoľnej a zväčša mlčanlivej partnerky v dialógu. Ema Bovary ho okamžite umlčala. Nie každý v sále však vie prečo.

„No ništ, Rolo, dvihni riť a pójdeme. Šak už si mau aj tak dávno zavreť, ne?“ A na prekvapenie všetkých podrží dvere odchádzajúcej matke s dieťaťom. Na môj pobaveno-udivený pohľad reaguje podľa očakávania: „Som neni totálne hovado. Vím, čo sa patrí.“

Knižnicu sme zatvorili o pár minút neskôr, ako nám otváracie hodiny kázali. Pán Košťál si prehodil kabát cez plecia a vyštartoval dažd'u v ústrety.

„Sa de tak žene, dedulo?“ zaujíma sa Peter.

„Na autobus. Ide monitorovať, ako on vraví.“

„A keho?“

„Neviem, len spomínal, že sa chystá veľká spoločenská udalosť. Čo môže byť pokojne verejná prezentácia nejakej novej odrody sukulentov.“

„To nevím, čo je, ale asi nemosím, keď som dočilku nepotrebovau vedieť.“

««« »»»

Ešteže v Madenove je krčma na každom rohu! Popravde povedané, ľudia sa tu podľa nich orientujú. Spomínam si na Petrovu konverzáciu spreď niekoľkých mesiacov, keď si dohadoval stretnutie s mimomestským kamarátom.

„Pójdeme do velice luxusného ponniku, kamarád mój. Vršťať sa volá. Víš, de to je?“ opáčil sebavedome, ako by každý musel povinne poznať mapu madenovských pohostinstiev.

„Ne.“ Rovnako sebavedomá odpoveď dávajúca na známosť, že madenovská sieť zariadení s občerstvením všemožného druhu nie je na zozname chránených území UNESCO. Tu však vyvstal problém. Ak luxusný podnik na úrovni Vrštate nie je na mape sveta vysvietený sťa vianočný stromček, ako jeho lokalitu priblížiť neznejbohovi spoza humna? Peter však mal prehľad hodný uznávaného kartografa.

„Jako takto. Víš, de je Irish Pub?“

„Na jasné, šak to ví každý,“ odvetil jeho kamarát znalý povrchných pomerov.

„Tak vidíš, Vršťať je oproti.“

A bolo vymaľované, ako sa vraví.

Sťa dve mlčanlivé sfingy teraz mίňame cukráreň patriacu akémusi Albáncovi, či kiego d'asa nám to sem privialo. Zopár postarších dám v družnom rozhovore si pochuntáva na zákuskoch plných pofidérnych prímiesí. Peter je za normálnych okolností zhovorčivý minimálne ako tie modrovlasé panie, no dnes ho čosi kvári na duši. Spomienky? Nuž, priznám sa, nie je jediný. Mladá mamička so zablateným nezbedníkom oživila minulosť aj v mojej

mysli. Pozoruhodné, že po toľkých rokoch ma náhle zaujíma osud Marcelky. Ešte pozoruhodnejšie je, že od toho neblahého dňa, kedy som sa prvý a posledný raz v živote spil pod obraz boží v dôsledku srdcabôľu a pošliapanej dôvery, som nikdy viac Marcelku nevyhl'adával. Môžbyť mi bola hanba ukázať sa jej pred očami po tom všetkom. Alebo pán Košťál vedel, ako odvrátiť moje kroky od jej pracoviska. Predkladal mi pod nos mnohoraké kratochvíle, aby som zabudol. Boh mu žehnaj, aj keď je to starý hundroš.

Ako sa jej vodí? Koľko detí povila? Najstaršie musí byť už dávno školopovinné. Drobec ani netuší, ako jeho existencia zmenila život jednému knihovníkovi. Istotne sa zmenil život i Marcelke. Našla zaľúbenie v manželovi? Alebo nebodaj usína predstierajúc, že číta klasikov svetovej literatúry? Zmenila sa Marcelka? Zaoblila sa, pribudli jej vrásky? Spoznal by som ju ešte? Madenovo nie je žiadne veľkomesto, no ak to tak osud chce, nikdy vaše cesty neskríži s osobou, ktorú túžobne hľadáte očami na každom rohu, na každom námestí. Azda najčastejšie mi však myslou preblesla otázka, ako by náš život vyzeral, keby mi vtedy pred rokmi neluhala. Bola by so mnou bývala šťastnejšia než s ním? A s kým vlastne? Veď jej manžela ani nepoznám. Možno je to dobrák od kosti. Možno spolu tvoria prenádherný pár, šťastím žiariacu rodinu. No možno ju osud potrestal za tú bolesť, čo mi spôsobila.

Pluhavé počasie a blížiaci sa hodina zapadajúceho slnka rozhodne neprispievajú k zhovorčivej nálade. „Kedy tam už budeme?“ opáčim, zmoknutý ako povestné kura.

Peter nevníma môj hlas. Nevníma ani kvapky dažďa na tvári, vo vlasoch, v každej nitke jeho odevu. Rovnomerným tempom kráča vpred. Knižnicu sme opustili len pred pár minútami, avšak

kráčať v daždi bez dáždnika pocitovo predlžuje každú stotinu sekundy dvestonásobne.

„By som nikdaj nepovedau, že zrovna kofolový Rolo sa bude hnať do krčmy,“ zamumlal nečakane, temer bezhlasne.

Náhle cítim váhu jeho tela a silné zovretie na svojom ľavom ramene. Urazil som ho azda? Hádam aj áno, ale vyhrážky zahrňajúce fyzické násilie nikdy nenadobudli charakter reálneho skutku.

„Peter, len pokojne...,“ snažím sa zmierniť očakávanú silu jeho útoku.

„Odboč doprava, drbo, už tam sme,“ prekrúca Peter očami a nasmerováva ma do pohostinstva v bočnej uličke.

Bársaká úroveň by tu panovala, všetko lepšie než moknúť v októbri na ulici. Napokon to nie je až také zlé. Zopár stolov, vonku nevyužitú detskú ihrisko, to dáva tušiť, že sem možno chodia aj slušní ľudia. Hoci neviem presne, ktorý slušný rodič by svoje dieťa vodil do pohostinstva. Na druhej strane, podľa Petra je to národná kultúrna tradícia.

Tmavé pivo a tmavú kofolu priniesla slečna s uhl'ovočiernymi vlasmi, pravdepodobne jedna zo študentiek, ktoré naďalej krášlia toto univerzitné mesto a privyrábajú si popri štúdiu.

„Havranie kadery, to aby ste ladili s názvom pohostinstva?“ započal som konverzáciu. Slečna sa len milo usmiala, ale to je nateraz jediná reakcia z jej strany.

Peter si uchlipol z piva bez prípitku a oblizol si hornú peru pokrytú hustou penou, než sa do mňa pustil: „Keď volačo nevím, tak sa do teho aspoň naserem profíkom, jasné?“

„Pointa mi uniká, kolega. Za spomalený proces myslenia viním výpary z výčapu.“

„Tak ešte raz. Keď volačo nevím – vidíš, jak pomaly vyprávam, aby si stíhau?, - tak sa do toho neserem. Balit' baby nevíš, Rolinko. Naháj na mňa.“

„No vy ste sa tiež veľmi nepredviedli v knižnici, keď vaše dvorenie prirovnala pani čitateľka k nákupu zemiakov. Alebo niečo v tom zmysle.“

„To bolo len také laškuvání, víš můj? Tréning, aby som dôležité orgány zabehou pred hlavným číslom večera.“

„A to je?“

S penou pod nosom vyzerá Peter komicky, hoc sa snaží pôsobiť drsne.

„Jakože to je? To je! To bude, chlapec můj. Len ťa nesmím mať furt za riťú.“

Nemôžem si pomôcť, musím sa zasmiať. Úprimne, bez škodoradosti či iných nekalých podružných myšlienok. Peter sa musí veľmi premáhať, aby zakryl horlivosť, s akou ma voláva na tieto spoločenské stretnutia piatej cenovej skupiny. Nechce byť sám. A ja sa prekonávam, aby som nedal najavo, že mi to celkom vyhovuje. Pán Dobiš sa pridáva iba sporadicky, on má v rozvrhu týždňa zakomponovaného aj bratranca, majora Chovanca, familiárne prezývaného Ferči, Astu a pani manželku. To je na jedného päťdesiatnika viac než dosť, i keď je to muž v najlepších rokoch!

„Sľubujem, že sa vzdialim včas, aby ste svoj šíp lásky mohli vystreliť ešte pred polnocou a uloviť Popolušku v plesových šatách,“ a svoj sľub som myslel smrteľne vážne.

Opäť ten pochybovačný pohľad z opačnej strany stola: „Ty nemôžeš vyprávať jak normálny chlap? Jaký šíp lásky? Jaká Popoluška? Stačí, keď můj chlapec tam dole zaparkuje garáži nákej pipiny obstojnej.“

„Uvažovali ste niekedy o tom, že by ste sa o ženách mohli vyjadrovať aj jemnejšie?“

„O ženách môžem. Ale čil sa vyprávame o cicuškách, čo ani pred polnocú nevypadajú jak princezné. Po pólnoci by im ani celý orech nestačeu – to jako strom, aby si ma rozumeu, – aby im voláčo drblo do nosa a ony by vypadali k svetu.“

Pociťujem veľkú úľavu, že neprichádzam o nič podstatné, ak nevyhľadávam nočné podniky. Ak ani Petrovi nestoja tie slečny za vlúdne slovo, isto-iste sa nevyrovnajú Marcelke.

Jednako som sa neubránil naoko nevinnej poznámke: „Vzdialiť sa môžem, ako som bol sľúbil, no nepredpokladám, že Ema dnes dá pokoj vašej mysli, kolega.“

A v tejto chvíli je viac než zrejmé, že som práve pichol do osieho hniezda. Peter ma prebodáva priam nenávisťným pohľadom. Trvá istý čas, kým otvorí ústa a vyjde z neho zrozumiteľná, jasne artikulovaná veta: „Jako čil o čom točíš?“

„O tej mamičke, čo si vypožičala Emu Bovaryovú. Tuším, že vás, mierne povedané, rozhodila tým zemiakovým prirovnaním,“ zachraňujem situáciu a vyhýbam sa horúcej téme. Ani po temer roku to zjavne nie je ukončená záležitosť. Nikdy som však z neho nevypáčil, čo sa minulé vianočné sviatky udialo v Kolčanoch. Ema zanechala trvalý dojem, to je neodškriepiteľné. Details však nepoznám. To ma irituje, priznávam. Peter bol nesvoj počas novoročných osláv, no i neskôr som ho pristihol zamysleného, blúdiaceho v spomienkach. Vysvetľovali sme si to s pánom Dobišom rôzne, avšak mne neunikol ten jemný závoj kaliaci Petrov zrak, presne ten istý, aký mal pri odchode z Kolčian, keď sedel mlčanlivo na zadnom sedadle a nereagoval na moje – naozaj veľmi zriedkavé – provokačné reči. Provokačné nie je v prípade môjho bezúhonného charakteru úplne vhodné slovo. Nazvyme ich

rečami podnecujúcimi konfrontačnú diskusiu s kolegom Bystreckým.

Teraz však na nič také nemám náladu. Nech sa utápa v spomienkach na Emu, akokoľvek intenzívny ich vzťah bol, rovnako ako sa ja ponorím do melancholických predstáv o Marcelke. Čo môže byť prospešnejšie ubolenej duši počas sychravého jesenného večera?

„Tak tá ma nerozhodila ani omylom, kamarád zlatý,“ preťal mi náhle niť myšlienok Peter. „Keby ma dejaká neukojená mamina mala rozhodiť, tak si neská ani nevyrnem. Taká je doba, víš? Šecky sťú byť moderné, akčné, sebestačné, a pritom sú len nervózne. Steš deti? Staraj sa o deti. Steš peňáze? Zarábaj alebo si vezni hňupa, čo ti ich donese. Potom ale deti nemôžu byť, lebo pribereš a on si nájde mladšú, krajšú, sprostejšú. Šecko mať nemôžeš. Neská ne, neská na to neni doba.“

„A k tejto scestnej úvahe vás čo privádza?“

„Ty, Rolinko, ty. A tvoje blbé reči. Jako hentej mamine o čo išlo? Ste mať dokonalú domácnosť, decko, muža, seba. Šak to nejde šecko jeden deň! Upracem raz, hotovo. Fagan nach nerobí bordel. Si ho vycvičím, ne? Mužíček ste sex a ona ne? Žeby chlapec pomáhau trošičká doma? Nach maminka potom má chuť. Né že knižky nosí hore-dolu jak taká puča. Ale neská té ženské čítajú šelijaké chujoviny časopisoch a potom si myslá, že svet je placatý a ony mosá po ňom štekličkách pochodovať jak modelky a nenehajú nikoho pannúť cez okraj na konci sveta. Lebo taká je poránna ženská. Šecko ví, zachráni svet. Ti povím jenno, Rolino, kamarád mój. Si videu volakedy svoju babku nahodenú minisukni a opatkoch promenáduvať sa na kávičke s inými tetulami dedinskými? Ne! Prečo ne? Lebo babka vedela, že stačí nedelu vymeniť fertuchu za svátočnú sukňu. Zvyšok týňňa dedkovi aj fertucha stačila. Hlavne, že bolo navarené, upratané, decká na

porádku, najlepší u susedú na dvore, pole obrádené, pán farár spokojný. Taký bou normálny život. Čil si pipiny len robá selfička na smárťónoch a šecky stú nákeho RONALDA a jeho peňáze. Cica zlatá, a ty čo si myslíš, že takých jak ty neni na svete dost'?"

„Stop!“ musím ho zastaviť, lebo si nie som na istom, či správne sledujem jeho myšlienkové pochody. Úprimne si nie som na istom, či sám Peter má jasno v tom, čo hovorí a či sú jeho názory konzistentné. Pravdepodobne mi kofola stúpla do hlavy, lebo ani neviem ako, vychádza zo mňa najstupídnejšia veta večera. Čo večera! Celého obdobia, čo sa s Petrom poznáme.

„Peter, teraz z vás hovorí Peter ako taký, Peter spomínajúci na Emu alebo Peter spomínajúci na svoju matku?“

Ticho. Žiaden výbuch hnevu, žiadne urážky, žiadne päste lietajúce okolo mojej hlavy. Ticho, náhle preťaté zvukom odsúvajúcej sa stoličky. Peter sa dvíha a uprene ma pritom pozoruje. Keď pred mnou stojí v celej svojej výške, sile a korunovaný svojou ohnivou hrivou, iba pokojne povie: „Tebe mama vela volnosti nehávala, čo? Lebo nevíš, kedy je dost'. Jak té rozmazané decká, čo čil šade behajú. Jak ten drbnutý Rolinko, čo pri šeckej rozšafnosti nevedeu, že obrába vydatú ženskú, a jak veľký pán sa dovaleu sem za ňú. Lebo šak keď s ňú bolo dobre doma, bude dobre šade. Keby si vedeu, že šecko dobré raz skončí, môžu si byť furt doma mamke za riťú. Keby si videu, že cica už s tebu neste byť, keby si videu, že stačilo, že sa nažrala, bou by si si jak normálny chlap našou normálnu babenku tam u vás. Ale ne! Lebo neni nad pána Rolinka Prvého Drbnutého! A ten čil chodí se mňú po krčmách a myslí si, že je vác než šecci okolo.“

Na stôl dopadlo zopár mincí a Peter zmizol v daždi.

Áno, bola to chyba. Nie to, čo som povedal, ale predpoklad, o ktorý som sa opieral. Oddelil som Petra A od Petra B a C. Keď som si náhle uvedomil, chtiac-nehtiac na základe Petrovho

pozorovania, že moja minulosť sformovala moju prítomnosť a moja prítomnosť teraz určuje, čo bude s Rolandom Rehákom o pár rokov, videl som jasnejšie, že nikto z nás nie je A, B alebo C. Sme jeden koherentný celok, no nie vždy ukazujeme svetu všetky stránky svojej osobnosti. To ale neznamená, že tam nie sú. Marcelka je stále súčasťou mňa a navždy ňou zostane, i keď moje city vyprchajú.

Peter nikdy neunikne spomienkam na rodičov a ťažké detstvo. A teraz už naisto viem, že Ema je hlboko zakorenená v jeho živote tiež.

Mal som byť predvídavejší a voliť slová pozornejšie. Ach, tá prekliata kofola!

««« »»»»

Cez okno nebolo nič vidno. Dažd'ové kvapky ho kompletne pokryli a rozmazali mestskú krajinu na druhej strane sklenej tabule. V také ráno sa neľahko vstáva do práce. Horúci obilninový nápoj mi zohrial útroby a instantná kaša uhasila hlad. Raňajky starého mládenca. Neráčilo sa mi v daždi ísť po čerstvé pečivo.

Knižnica je teraz príjemne vykúrená a ja čakám na príchod pána Košťála. Autobus ho dozaista uväznil v dopravnej zápche. Nezvykne meškať.

Náhle sa rozletia dvere a ja počujem za sebou výkrik: „Na stráž, Roland!“

Neverím vlastným očiam, keď vidím vchádzať štúpleho pána Košťála.

„Ale to hádam nie!“ Snád' na neho nedoľahla senilita jeho veku primeraná a nepridal sa k stúpencom hnedých košiel’?

„Ba veruže hej!“ stojí si za svojím slovom. „Vonku sa to hemží matkami s malými deťmi, nedopusť, aby nám tu spôsobili galibu!“

„Vonku prší, pán Košťál...“

„Ved' práve!“

Prečo mi osud privádza do cesty samé komplikované osobnosti? „Opakujem, vonku prší, pán Košťál. Vonku sa to hemží akurát tak dažďovými kvapkami!“

„A matkami s deťmi!“ pichol prstom do vzduchu. Vyzeral ako Ebenezer Scrooge, zhŕňajúci knihy miesto mincí a neochotný zrieknuť sa čo len jednej. „Ty ich nevidíš, synak, ale ja viem, že sú tam. Ako blchy v kožuchu slávnej Lassie. Čakajú na príležitosť zahryznúť sa, prisasť, vycicať, čo to dá. A kam pôjde žena v domácnosti s deťmi na krku v takomto počasí?“

„Pán Košťál, dnešné deti nečítajú knihy, mamy im pustia televízor alebo dajú tablet do ruky, aby sa ich zbavili. Verte mi, mám to odpozorované.“

„A čo tá včera? Privedie si sem zablatené decko, promenáduje sa okolo, ešte si sťažuje! To bude tá obroda mladej generácie. Všetko, čo pre nás bolo normálne, je pre nich exotické. Odrazu sa vracajú k tradičným remeslám, k ľudovej piesni, k aktivitám v prírode, lebo také nepoznajú z detstva. Bodaj by aj! Celé ho niekde presedeli civejúc na obrazovku, počúvali nezmyselnú hudbu a nikdy nič vlastnými rukami nevyrobili. Technológia ich pohltila. Ale nenechaj sa oklamať, Roland. Tieto mladé mamičky čítajú alternatívne články a vravia si, aké by to bolo... ako sa tomu hovorí... neisť s hlavným prúdom?“

„Myslíte mainstream?“

„Také nejaké slovo to bolo. Tak tieto mladé alternatívne ladené matky si dnes hovoria, že ony mejsrím nebudú a najviac sa dnes mladý človek odlíši a povýši nad zvyšok osadenstva v mestskej hromadnej doprave, keď bude v ruke držať skutočnú knihu, nebodaj ju aj čítať! A ďalšie články ich podnecujú k tomu, aby deti viedli k literatúre odmala. Prisahám, že niektoré si natoľko uveria,

že namiesto leporela budú deckám kupovať rovno Dostojevského!“

„Pán Košťál, vaše cestovanie v MHD musí byť zaujímavé. Niekedy ľutujem, že do práce to mám na skok a môžem chodiť pešo.“

„Pamätáš si Riša Müllera a jeho hit Po schodoch? Presne to sa deje v MHD každé ráno. Aj večer. Ony prídu. Teraz alebo neskôr, ale prídu. Preto ti hovorím, hybaj na stráž a ani jedna mokrá noha nech sem nevkráča.“

Neprišli. Ani ráno, ani neskôr. Iba zopár dôchodcov, ktorých manželky, rovnako v dôchodcovskom veku, vyhnali do nečasu obmeniť knižný arzenál. Veľmi povďační boli títo páni. Prehodili pár slov s pánom Košťálom, pomotkali sa po knižnici, strávili dopoludnie mimo dosahu svojich stĺhačiek, ako sa im ľudovo vraví, a pekný deň mali za sebou. Dážď'-nedážď'.

Až okolo obeda som si spomenul na program predošlého večera. Nie môj, ale pána Košťála.

„Aj ste včera niečo cenné ulovili?“ opáčim, aby reč nestála.

Tvári sa, že nemá potuchy, kam mierim.

„Myslím počas monitorovania spoločenských udalostí,“ objasňujem, hoci si nie som istý, či ozaj túžim počúvať príhody pána Košťála z otvárania kdejakaj kaviarničky schovanej v tmavej uličke.

„Ach tak,“ zabliká mu žiarovčička, „to ti bola vec!“ A už ma aj ťahá do archívu.

„Pozri sa na to. Verejné tajomstvo bolo včera potvrdené. Neuwirth vydáva dcéru!“

Krásne fotografie mi podsúva na obrazovke počítača, v digitálnej kvalite. Blond'atá krásavica v luxusnej večernej róbe prijíma gratulácie s úsmevom falošným sťa Petrova oblúbená treska. Za ňou rovnaká krásavica v inej vekovej kategórii. Pani

matka, predpokladám. Opodiaľ prísnyim okom všetko sleduje muž vo vojenskej uniforme. Občas sa na fotkách objaví iný muž v uniforme, mladší, o nič menej prísne pôsobiaci. Stále netuším, kto je Neuwirth.

Pán Košťál prechádza všetkými štádiami extázy. Keď dosiahne vrchol, nastáva tvrdý pád. Pozrie sa mojim smerom.

„Ty nepoznáš Neuwirtha?“ správne odhaduje situáciu.

„Nie. A to som si myslel, že ste mi už predstavili celé Madenovo.“

„Synak, Neuwirth je nesprávne oslovenie. Správne by som mal povedať plukovník Neuwirth.“

„No to mi akosi došlo pri pohľade na fotodokumentáciu.“

„Tak aby si bol v obraze, plukovník Neuwirth sa v armáde nabalil. A nielen to! On sa nabalil aj inak. Konkrétne svadbou s dedičkou istého v zahraničí žijúceho burzového makléra. Pani Neuwirthová nepochytila ani za mak z otcovho talentu, ale vedela, že imanie treba uchovať, zúročiť, zveľadiť, aby bolo viac čo míňať. Nuž sa vydala za Neuwirtha, našu armádnú nádej, lebo otecko správne odhadol, že vojenská disciplína zabráni jeho nie práve nadanej dcére rozhajdákať všetky peniaze. Manželom Neuwirthovým osud doprial len jedného potomka, dcéru. Už ti to dochádza? Madenovský kapitálny úlovok! Moby Dick v ľudskej koži! Peniaze, kam sa pozrieš, výstavná postava, intelekt pokrívka. Dokonalá kombinácia. Nevieš si predstaviť, koľkí synáčikovia kvázi celebrít po nej pokukovali, koľkí chlípni ruskí zbohatlíci sem pricestovali, aby sa jej dvorili. Ale Neuwirth dobre vedel, že aká matka, taká Katka. Sám jej vybral ženícha. Zo svojich radov, pochopiteľne. Mladá armádna krv, disciplína, pevná vôľa, neskonalý rešpekt pred plukovníkom. Presne to Neuwirth hľadal.“

„A našiel,“ uzatváram jeho výklad. „Ale je to svadba z donútenia, alebo sa mladí ozaj do seba zahľadeli?“

„Láska k armáde je silná, k peniazom ešte silnejšia.“

„To sa vzťahuje ku komu?“

„K mladému nastávajúcemu zaťkovi. Keď zaveťril korisť, istotne by sa Neuwirthovi bol býval vopchal až do riti aj bez Indulony, aby sa dostal k jeho dcére. A Neuwirth dobre vedel, že poslušný, oddaný a hlavne vďačný psík sa ľahko ovláda. Obojstranne výhodný podnik.“

„A čo jeho dcéra? To len tak privolila? Nemala nikoho iného srdcu blízkeho?“

Pán Košťál na mňa opäť hľadí sklamane: „Určite nie teba, Roland, tým som si istý. Na tvoj vkus je ešte stále príliš slobodná.“

„Teraz mi vzácnne pripomínate...“

„Petra, ja viem. Ten chlapec má viac rozumu, než sám tuší. Vy dvaja sa potrebujete ako Pat a Mat.“

„Ako Pat a Mat?“

„Hej. Osve nepoužiteľní, spolu tiež, ale aspoň je sranda.“

Niečo musí lietať vo vzduchu. Petrovírus. Už sa ním nakazil aj doteraz imúnny pán Košťál. Neteší ma to, ani trochu. Najprv mi Peter začne chodiť do knižnice, potom poblázni môjho nadriadeného a kam to povedie? Začne čítať?

„Naspäť k tvojej otázke,“ zmierňuje napätie pán Košťál, „k tvojej zbytočnej otázke, aby som bol presný.“ Omyl, zmiernenie napätia nebolo jeho úmyslom. „V týchto rodinách, keď ide do tuhého, nikoho nezaujíma, čo kto cíti. Pravidlá diktuje mamona. Dcérenka sa pekne podvolí, ak chce naďalej chodiť na nákupy do Viedne.“

„Na druhej strane, koľko vopred dohodnutých manželstiev bolo napokon harmonických! Možno si k sebe mladí Neuwirthoví našli cestu, keď sa bližšie spoznali, a bude to manželstvo z lásky.“

Pán Košťál sa medzitým zodvihol zo stoličky. Jasný signál, že ho tento rozhovor unavuje. Pomaly vychádza z archívu a niečo si

mrmle. Tuším, že so mnou v mnohom nesúhlasí. Zreteľnejšie sú len jeho slová, ktoré som asi mal počuť: „A ty by si našiel zaľúbenie v mužovi, čo nosí uniformu, podlizuje sa tvojmu otcovi a volá sa Arpád Morvay?“

««« »»»»

Niekoľko nasledujúcich dní si teda krátim nie zriedkavé voľné chvíle vyhľadávaním informácií o Arpádovi Morvayovi. Rodinná vojenská tradícia sa ťahá až odkiaľsi z dávneho Rakúsko-Uhorska. Mladý Arpád to zatiaľ dotiahol na rotmajstra. Ako, kedy a kde došlo k bližšiemu kontaktu s plukovníkom Neuwirthom, to nikto nezdokumentoval. Podstatné je, že k nemu došlo a zmenil sa tak život Nine Neuwirthovej. O tej je v regionálnych médiách informácií oveľa viac. Kvantita správ však ďaleko prevyšuje kvalitu a rôznorodosť. Najčastejšie Nina obšťastňovala kdejakého papaláša svojou atraktívnou prítomnosťou počas nespočetných večierkov, no žiaden z džentlmenov na fotkách sa zjavne nepozdával plukovníkovi. Zarážajú ma dve veci: nikde nie je Nina zvečnená s Arpádom a prekvapivo často sa jej matka, pani Jana Neuwirthová, objavuje na spoločenských podujatiach sprevádzaná svojím kaderníkom. Médiá ho nazývajú vlasový stylistu. Chvíľu som si myslel, že to je nový termín pre gigola, s ktorého existenciou som sa oboznámil hneď po príchode do Madenova, no pán Košťál len prevrátil očami a vyviedol ma z omylu: „Ten je teplý ako jeho fén! Neuwirth by inak ženu do spoločnosti nepustil a on zase tieto akcie nemusí. Vidíš, ďalší obojstranne výhodný podnik. Neuwirth je v nich preborníkom.“

„Myslíte, že sa niekedy nájde niekto, kto mu na tieto vzájomné dohody neskočí?“

„To by musel byť niekto, kto má celý tento život a svet okolo totálne v prdeli.“

Poznáte ten pocit, keď si na niečo spomeniete, ale vlastne nespomeniete? Ako keď máte nejaké slovíčko na jazyku, už-už sa derie von, no stále nič? Peter by istotne našiel aj iné, menej poetické prirovnanie, ale nezachádzajme do oblasti prirodzených ľudských potrieb. Presne tak sa teraz cítim. Pán Košťál zakopol o škatuľu mojich spomienok, nejaká sa z nej vykotúľala, no kým som ju zazrel, už bola kdesi v rohu pod kuchynskou linkou. A odtiaľ sa predmety – alebo myšlienky – vždy neľahko dolujú.

V každom prípade ma obchádza dojem, že sa mi myseľ snaží niečo pripomenúť. Čo ako sa snažím, neviem tomu dať konkrétnu podobu. Môžbyť to ani nie je spomienka. Onehdy som čítal teóriu, že popravde žijeme s vedomím celého vesmíru, len naň „zabúdame“. Takže celé naše lopotenie sa na tejto planéte je len snahou rozpomenúť sa, no málokto vyjde z tejto skúšky víťazne. Nechápem, ako môže ktokoľvek túto teóriu považovať za pozitívnu. Totálne absurdný postoj! Ak mám veriť tomu, že sme všetci malým vesmírom, kondenzovanou verziou nekonečna v časopriestore a všetko závisí od našich rozhodnutí, že utvárame svoj svet a spomíname si na to, aké to je byť Stvoriteľom... tak by som nesmel žiť tu a teraz. Stačí sa pozrieť na dianie vo svete, na spoluobčanov vôkol seba. Milióny rokov evolúcie a takto vyzerá náš najlepší pokus priblížiť sa obrazu nášho Pána? Toto má byť iskrička nádeje? Nehanbím sa priznať, že radšej skloním hlavu a uznám svoju malosť. Náš Stvoriteľ má so mnou svoje plány a ja budem naďalej jeho verným služobníkom.

Kacírsky však pripúšťam, že účel svätých prostriedky a táto teória mi veľmi pasuje vo chvíli, kedy potrebujem nájsť vysvetlenie svojho neblahého pocitu, že som stratil spomienku kdesi pod kuchynskou linkou. Bola to vskutku spomienka? Azda nie obraz